

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

ENSENYAMENT DE LA COMPETÈNCIA GRAMATICAL I PRAGMÀTICA EN ESPANYOL

Coordinació: CALERO FERNANDEZ, MA.ANGELES

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	ENSENYAMENT DE LA COMPETÈNCIA GRAMATICAL I PRAGMÀTICA EN ESPANYOL			
Codi	14119			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Màster Universitari en Ensenyament d'Espanyol/Català per a Immigrants	1	OPTATIVA	Semipresencial / Virtual
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	3	3	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	CALERO FERNANDEZ, MA.ANGELES			
Departament/s	FILOLOGIA CLÀSSICA, FRANCESA I HISPÀNICA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	6 crèdits equivalen a 150 hores d'estudi de l'alumna o alumne. Alumnat semipresencial: 28 hores (sessions presencials) i 123 hores (treball autònom guiat). Alumnat virtual:4 hores (sessions de seguiment) i 146 hores (treball autònom guiat).			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Español.			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
CALERO FERNANDEZ, MA.ANGELES	mariaangeles.calero@udl.cat	2	
NJIKE YOBA, STELLA ISABELLE	yoba_stella@yahoo.fr	4	

Informació complementària de l'assignatura

Aquesta assignatura forma part de el Mòdul 3, denominat *Especialitat en Espanyol*, en el qual es pretenen establir les bases teòriques, metodològiques i didàctiques per afrontar l'ensenyament dels aspectes de pronunciació, gramaticals, lèxics i discursius de la llengua espanyola a alumnat que no té l'espanyol com a primera llengua.

En concret, en aquesta assignatura s'estudiarà, des d'una perspectiva pragmàtica i discursiva i, per tant, atenent les diferents situacions comunicatives amb què s'enfronta un/a parlant estranger/a -especialment immigrant-, la didàctica de la gramàtica d'ELE, així com les estratègies per detectar i fer superar els diferents nivells de la interllengua, basant-se en les actuals teories d'ensenyament / aprenentatge de segones llengües.

Es tindran en compte les diferències dialectals entre l'espanyol d'Espanya i l'espanyol d'Amèrica, ja que suposen un repte per a l'alumnat d'ELE..

Objectius acadèmics de l'assignatura

Objectius generals que defineixen aquesta assignatura

- Exercir adequadament la docència d'aquesta llengua en contextos pedagògics en què l'espanyol és segona llengua o llengua estrangera.
- Planificar i avaluar el procés d'ensenyament / aprenentatge de la llengua espanyola a curt, mitjà i llarg termini, de manera coherent al context d'ensenyament i al currículum, i amb objectius i metodologies diferents.
- Dissenyar i desenvolupar materials didàctics destinats a l'ensenyament de l'espanyol com a llengua estrangera, especialment per a l'aprenentatge d'immigrants.
- Investigar en l'ensenyament d'una segona llengua i de la seva cultura.
- Respondre autònomament a les exigències que vagin sorgint en el context social i educatiu, i assumir diferents responsabilitats com a professor o professora i com a membre d'un equip docent.

Resultats d'aprenentatge

Després de la superació d'aquesta matèria, l'alumnat:

- Coneixerà les principals teories i mètodes relatius a l'adquisició i aprenentatge de llengües estrangeres.
- Coneixerà què és la interllengua, quines són les seves fases i com s'ha d'integrar en el procés d'ensenyament-aprenentatge d'una llengua estrangera.
- Distingirà els conceptes de situació comunicativa, funció comunicativa i exponent lingüístic i els tindrà en compte en la didàctica de la gramàtica d'ELE.
- Coneixerà les bases de la gramàtica pedagògica.
- Sabrà aplicar els exponents lingüístics que apareixen en l'inventari gramatical del *Pla Curricular de l'Institut Cervantes* al nivell d'ensenyament d'ELE.
- Coneixerà diferents tipologies d'exercicis aplicables a la didàctica de la gramàtica d'ELE.

- Haurà practicat la planificació del procés d'ensenyament / aprenentatge de la llengua espanyola de manera coherent al context d'ensenyament i al currículum, i amb objectius i metodologies diferents.
- Dissenyarà materials didàctics destinats a l'ensenyament de la gramàtica espanyola a alumnat estranger a partir de l'enfocament comunicatiu, per tant, integrant les destreses comunicatives.
- Respondrà autònomament a les exigències que vagin sorgint en el context social i educatiu, i assumirà diferents responsabilitats com a professor o professora i com a membre d'un equip docent.

Competències

Bàsiques

- CB1 Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.
- CB2 Saber aplicar els coneixements adquirits i tenir capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'ensenyament de l'espanyol i el català com a llengües estrangeres.
- CB4 Saber comunicar les conclusions -i els coneixements i raons últimes que les sustenten- a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Generals

- CG1 Assolir la correcció en l'expressió oral i escrita.
- CG2 Dominar les TIC.
- CG5 Aprendre a dissenyar, elaborar, editar i implementar material didàctic d'ELE / CLE.

Específiques

- CE1 Identificar els aspectes de major dificultat de la fonètica, la gramàtica, els usos pragmàtics i el lèxic de la llengua espanyola / catalana i desenvolupar mecanismes per a la seva adquisició per part d'alumnat que posseeix una altra llengua materna.

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. La gramàtica en un context d'adquisició de llengües estrangeres. Gramàtica i pragmàtica.
2. Anàlisi de dificultats en l'ensenyament-aprenentatge de la llengua espanyola.
3. Detecció de problemes i disseny d'estratègies d'intervenció.

Eixos metodològics de l'assignatura

Sessions presencials (alumnat semipresencial)

Aquesta assignatura té assignades 28 hores lectives en què es distribueixen les diferents sessions presencials. Aquestes sessions serviran per explicar qüestions teòriques i metodològiques així com per resoldre les dificultats que s'hagin identificat en el desenvolupament de les activitats fixades per les professores. Serán de naturalesa teoricopràctica i utilitzaran diferents dinàmiques de treball a l'aula.

Atesa la situació de pandèmia provocada pel Covid-19, les sessions presencials es realitzaran mitjançant l'eina de videoconferència del campus virtual.

El calendari de les sessions presencials es pot consultar al **Pla de desenvolupament**.

En el cas que no sigui possible la docència presencial per situació de confinament o similar, les sessions seran emeses per videoconferència respectant el mateix horari establert. S'utilitzaran les diferents opcions de l'eina de videoconferència perquè les sessions puguin seguir sent participatives i puguin realitzar les mateixes tasques previstes per a l'aula. Les sessions podran ser grabades.

Sessions de seguiment (alumnat virtual)

L'alumnat virtual tindrà una sessió de seguiment mensual. Es realitzarà a través de l'eina de videoconferència. Aquesta sessió seguirà la metodologia de classe invertida. Per tant, l'alumnat haurà d'assistir havent realitzat les tasques preparatòries prèvies (lectura de la bibliografia indicada, visionat de vídeos, consulta de certes webs, guia d'elaboració de l'activitat que correspongui, etc.).

El calendari de les sessions de seguiment pot consultar-se en el **Pla de desenvolupament**. Les professores indicaran l'hora amb suficient antelació.

Activitats avaluables (tot l'alumnat)

Sobre la base dels documents i materials penjats a la plataforma virtual, complementats en les sessions presencials o les sessions de seguiment (depenent de la modalitat d'ensenyament-aprenentatge que es segueixi), s'estableix un conjunt de tasques que quedaran associades a cada un dels temes que es desenvolupen en aquesta assignatura. Per tant, es realitzaran 3 activitats avaluables. L'alumnat virtual podrà tenir alguna tasca addicional per cobrir les hores de treball autònom que li falten fins arribar a les 150 hores.

Els documents de suport seran penjats a la web per a la consulta, així com les tasques, que inclouran una guia d'elaboració de l'activitat. L'alumnat haurà de llegir amb atenció la guia per a poder realitzar la tasca i manera adequada. En cas de dubte, ha de plantejar-la en el fòrum de dubtes que estarà disponible al campus virtual de l'assignatura.

Les tasques s'hauran de lliurar com a màxim en la data establerta en el Pla de desenvolupament. En el cas que no es realitzin adequadament, les professores podran demanar la seva repetició o la realització d'una activitat o activitats compensatòries per assegurar l'assumpció de les competències que s'han de desenvolupar en aquesta assignatura.

Tutories

Les professores d'aquesta assignatura tindran unes hores de tutoria presencial a les que estaran a disposició de l'alumnat i que s'establiran a principi de curs.

L'alumnat virtual o l'alumnat semipresencial que no viu a Lleida podrà tenir les tutories per via telefònica en l'horari de les tutories presencials o per via telemàtica (preferiblement per l'eina de videoconferència de campus virtual d'aquesta assignatura).

Informació sobre protecció de dades en cas d'enregistrament audiovisual (de les sessions presencials i de les exposicions orals i simulacions docents enregistrades per l'eina de videoconferència del campus virtual)

De conformitat amb la normativa vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal, t'informem que:

- El responsable de l'enregistrament i l'ús de les teves imatge i veu és la Universitat de Lleida - UdL- (dades de contacte del representant: Secretaria General. Plaça Víctor Siurana, 1, 25003 Lleida; sg@udl.cat; dades de contacte del delegat de protecció de dades: dpd@udl.cat).
- Les teves imatge i veu enregistrades s'utilitzaran exclusivament per a les finalitats inherents a la docència de l'assignatura.
- Les teves imatge i veu enregistrades es conservaran fins a la finalització del curs acadèmic vigent, i es destruiran en els termes i condicions previstes en la normativa sobre conservació i eliminació dels documents administratius de la UdL, i les taules d'avaluació documental aprovades per la Generalitat de Catalunya (<http://www.udl.cat/ca/serveis/arxiu/>).
- La teva veu i imatge és imprescindible per impartir la docència en aquesta assignatura, i la docència és un dret i un deure del professorat de les Universitats, que ha d'exercir amb llibertat de càtedra, com preveu l'article 33.2 de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats. Per aquest motiu, la UdL no necessita el teu consentiment per enregistrar les teves veu i imatge amb aquesta exclusiva finalitat, d'impartir docència en aquesta assignatura.
- Els enregistraments i la resta de continguts del CV estan protegits pels drets de propietat intel·lectual i industrial de la Universitat de Lleida, d'acord amb la clàusula inclosa en l' "Avís legal", visible en tots els

llocs web propietat de la UdL.

- La UdL no cedirà les dades a tercers, llevat dels casos estrictament previstos en la Llei.
- Pots accedir a les teves dades; sol·licitar-ne la rectificació, supressió o portabilitat; oposar-te al tractament i sol·licitar-ne la limitació, sempre que sigui compatible amb les finalitats de la docència, mitjançant escrit tramès a l'adreça dpd@udl.cat. També pots presentar una reclamació adreçada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, mitjançant la seu electrònica de l'Autoritat (<https://seu.apd.cat>) o per mitjans no electrònics.

En cas que l'enregistrament sigui visionat per la resta de la classe en el context de l'elaboració d'una activitat, l'alumnat haurà d'emplenar un document de confidencialitat.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

ALUMNAT SEMIPRESENCIAL

Calendari de SESSIONS PRESENCIALS		
mes	dia	hora
març	divendres, 11	17.00 - 19.00 19.30 - 21.30
	dissabte, 12	09.00 - 11.00 11.30 - 13.00
	divendres, 31	17.00 - 19.00 19.30 - 21.30
abril	dissabte, 1	09.00 - 11.00 11.30 - 13.00
	divendres, 28	17.00 - 19.00 19.30 - 21.30
	dissabte, 29	09.00 - 11.00 11.30 - 13.00
maig	divendres, 19	17.00 - 19.00 19.30 - 21.30

Calendari de LLIURAMENT D'ACTIVITATS AVALUABLES			
Tema	Activitat	Descripció	Data de lliurament
1	1	Lectures tema 1. Examen virtual: Sobre didàctica de la gramàtica d'ELE, desenvolupament de les competències gramatical i pragmàtica en espanyol, així com sobre els aspectes de la gramàtica espanyola especialment complexos per a alumnat estranger.	27 març
2	2	Lectures tema 2. Estudi de cas: Anàlisi d'aspectes gramaticals especialment complexos en espanyol, en contrast amb altres llengües. Exposició oral.	26-27 abril

3	3	<p>Lectures tema 3. Projecte: Disseny de materials didàctics destinats a adquirir elements i / o estructures gramaticals de l'espanyol pensats per a estudiants amb una mateixa llengua materna. Simulació docent.</p>	19 maig
---	---	---	---------

ALUMNAT VIRTUAL

Calendari de SESSIONS DE SEGUIMENT		
mes	dia	hora
març	dilluns, 13	per determinar amb l'alumnat
	dimecres, 29	per determinar amb l'alumnat
maig	dilluns, 1	per determinar amb l'alumnat
	dijous, 18	per determinar amb l'alumnat

Es determinarà l'hora concreta de la sessió de seguiment cada mes. Dependrà dels fusos horaris en què es trobin les i els alumnes virtuals.

Calendari de LLIURAMENT D'ACTIVITATS AVALUABLES			
Tema	Activitat	Descripció	Data de lliurament
1	A	<p>Classe invertida: Preparació sessió de seguiment.</p>	13 març
	1	<p>Lectures tema 1. Examen virtual: Sobre didàctica de la gramàtica d'ELE, desenvolupament de les competències gramatical i pragmàtica en espanyol, així com sobre els aspectes de la gramàtica espanyola especialment complexos per a alumnat estranger.</p>	27 març
2	B	<p>Classe invertida: Preparació sessió de seguiment.</p>	29 març
	2	<p>Lectures tema 2. Estudi de cas: Anàlisi d'aspectes gramaticals especialment complexos en espanyol, en contrast amb altres llengües. Exposició oral.</p>	26-27 abril
3	C	<p>Classe invertida: Preparació sessió de seguiment.</p>	1 maig
	D	<p>Videoclassa síncrona. Simulació docent de l'Activitat 3.</p>	18 maig

	3	<p>Lectures tema 3. Projecte: Disseny de materials didàctics destinats a adquirir elements i / o estructures gramaticals de l'espanyol pensats per a estudiants amb una mateixa llengua materna.</p>	19 maig
--	---	--	---------

Sistema d'avaluació

Requisitos comunes de evaluación

1. Para que la asignatura se evalúe debe haberse entregado el 100% de las tareas.
2. Per aplicar els percentatges d'avaluació és requisit haver aprovat les activitats 2 i 3.
3. Las asignaturas (o materias) de los másteres oficiales **se evalúan en una única convocatoria. Si ésta no se supera, la alumna o alumno debe matricularse de nuevo el curso siguiente.** Al impartirse esta asignatura en el segundo cuatrimestre, **se evaluará en el mes de junio.**
4. Se recuerda que, **según el artículo 1.2, punto 2d de la Normativa de Evaluación y Calificación de la Docencia en Grados y Másteres** de la Universidad de Lleida (aprobada por el Consejo de Gobierno de 26 de febrero de 2014 y todavía vigente), el alumnado **tiene derecho a recuperar cualquier actividad evaluable** que tenga un peso **igual o superior al 30%** de la nota final de la asignatura o materia. Por tanto, **la Actividad 2 no es recuperable.**
5. En cas de detecció de **plagi**, s'aplicarà allò que estableix la normativa esmentada, que suposa suspendre la tasca. Per tant, **cap activitat, avaluable o no, podrà contenir fragments copiats literalment** d'obres publicades o divulgades tant en paper com en format electrònic, **llevat que** adoptin la forma de cita i es doni la referència exacta de la font de què han estat presos . Si no es respecta aquesta restricció, es considera plagi.

Aquesta normativa es pot consultar a la web de la Universitat de Lleida.

Evaluación específica

Alumnado semipresencial

La evaluación de la asignatura se distribuye de la siguiente manera:

Tipología de tareas	Peso en la calificación final	Horas de trabajo autónomo
Sesiones presenciales	obligatorias	28 h.
Actividad 1: Examen virtual	20%	30 h.
Actividad 2: Análisis gramatical y pragmático	37%	40 h.
Actividad 3: Diseño de materiales	43%	52 h.
TOTAL	100%	150 h.

Alumnado virtual

La evaluación de la asignatura se distribuye de la siguiente manera:

--

Tipología de tareas	Peso en la calificación final	Horas de trabajo autónomo
Sesiones de seguimiento	obligatorias	3 h.
Actividad A: Clase invertida	requisito: APTO	7 h.
Actividad B: Clase invertida	requisito: APTO	7 h
Actividad C: Clase invertida	requisito: APTO	7 h
Activitat D: Simulació docent	Dins l'Activitat 3	4 h
Actividad 1: Examen virtual	20%	30 h.
Actividad 2: Análisis gramatical y pragmático	37%	40 h.
Actividad 3: Diseño de materiales	43%	52 h.
TOTAL	100%	150 h.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia bàsica

Lectura obligatòria

Alarcos Llorach, Emilio. 1995. *Gramática de la lengua española*, Madrid: Espasa Calpe.

Bosque, Ignacio y Violeta Demonte (eds.). 1999. *Gramática descriptiva de la lengua española*, Madrid: Espasa Calpe.

Castañeda Castro, Alejandro y Rosario Alonso Raya. 2009. "La percepción de la gramática. Aportaciones de la lingüística cognitiva y la pragmática a la enseñanza del español / LE", *MarcoELE. Revista de didáctica. Español lengua extranjera*, 8, 33 pp. Consultable en: <https://marcoele.com/la-percepcion-de-la-gramatica-aportaciones-de-la-linguistica-cognitiva-y-la-pragmatica/>

Cortés Moreno, Maximiano. 2005. "¿Hay que enseñar gramática a los estudiantes de una lengua extranjera?" *Cauce: Revista de filología y su didáctica* 28, pp. 89-108. Consultable en línea: cvc.cervantes.es/literatura/cauce/pdf/cauce28/cauce28_05.pdf

Crismán-Pérez, Rafael (2020). "El subjuntivo en la actualidad según tres autores y su aplicación a la enseñanza de ELE: Matte Bon, Ruiz Campillo y Vesterinen", *marcoELE Revista de Didáctica ELE* 31, 45 pp. Consultable en: <https://marcoele.com/descargas/31/crisman-subjuntivo.pdf>

Gómez del Estal Villarino, Mario. 2008 "La enseñanza de la gramática en el aula de español como L2 para el alumnado inmigrante", en I. Ballano (coord.), *I Jornadas sobre Lenguas, Currículo y Alumnado Inmigrante*, Bilbao: Universidad de Deusto, pp. 83-94. Consultable en: http://segundaslenguaseinmigracion.com/ense_anzal2/gomezdelestaljornadas.pdf.

Martínez Gila, Pablo. 1999. "Actividades para la reflexión gramatical en el aula de Español/LE", en *Didáctica del español como lengua extranjera*, vol. 4, Fundación Actilibre, 165-180. Consultable en: http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/antologia_didactica/gramatica/gila01.htm

Mesa Arroyo, M^a del Pilar. 2008. "Un acercamiento a las gramáticas de español como lengua extranjera", *redELE Revista Electrónica de Didáctica del Español / Lengua Extranjera*, 12, 27 pp. Consultable

en: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2800979>

Real Academia Española. 2010. *Nueva gramática de la lengua española*, Madrid: Espasa Libros.

Salazar, Ventura. 2006. "Gramática y enseñanza comunicativa del español-lengua extranjera", *Revista de Didáctica. MarcoELE*, 2, 34 pp. Consultable en: <https://marcoele.com/gramatica-y-ensenanza-comunicativa-del-espanol-lengua-extranjera/>

Bibliografia complementària

Lectura opcional, per a ampliar informació i millorar les activitats

Albelda Marco, Marta y Mª José Fernández Colomer. 2006. "La enseñanza de los registros lingüísticos en ELE. Una aplicación a la conversación coloquial", *MarcoELE. Revista de Didáctica*, 3, 31 pp. Consultable en línea: http://marcoele.com/descargas/3/albelda-fernandez_registro-coloquial.pdf

Alonso Raya, Rosario, Alejandro Castañeda Castro, Pablo Martínez Gila, Lourdes Miquel López, Jenaro Ortega Olivares y José Plácido Ruiz Campillo. 2005. *Gramática básica del estudiante de español*. Barcelona: Difusión.

Aragonés, Luis y Ramón Palencia. 2002. *Gramática de uso de español para extranjeros: teoría y práctica*, Madrid: SM.

Bueso, Isabel y Pilar Casamián. 2010. *Diferencias de usos gramaticales entre el español y el inglés*. Madrid: Edinumen.

Fernández López, M.ª C. 2004. *Principios y criterios para el análisis de materiales didácticos*, en J. Sánchez Lobato e I. Santos Gargallo (eds.), *Vademécum para la formación de profesores. Enseñar español como segunda lengua (L2) / lengua extranjera (LE)*, Madrid: SGEL, 715-133.

Fernández Ramírez, Salvador. 1985. *Gramática española*, Madrid: Arco/Libros.

Gutiérrez Araus, María Luz. 2005. *Problemas fundamentales de la gramática del español como segunda lengua*, Madrid: Arco/Libros.

Jacobi, Claudia, Enrique Melone y Lorena Menon. 2011. *Gramática en contexto: Curso de Gramática para comunicar*. Madrid: Edelsa.

López García, Ángel. 2005. *Gramática cognitiva para profesores de español L2*, Madrid: Arco/Libros.

Martínez Díaz, Eva (coord.). 2005. *Gramática descriptiva de la lengua española I*, Barcelona: PUB.

Matte Bon, Francisco. 1995. *Gramática comunicativa del español. Vol. I: De la lengua a la idea*. Barcelona: Edelsa. Tiene varias reimpresiones.

Matte Bon, Francisco. 1995. *Gramática comunicativa del español. Vol. II: De la idea a la lengua*. Barcelona: Edelsa. Tiene varias reimpresiones.

Porroche Ballesteros, Margarita. 2009. *Aspectos de gramática del español coloquial para profesores de español como L2*, Madrid: Arco/Libros.

Vila Pujol, M. Rosa (coord.). 2003. *Gramática normativa de la lengua española*, Barcelona: PUB.

Material audiovisual

Portals i webs didàctiques

<http://cvc.cervantes.es/aula/didactired/> (*DidactiRed*: Sección de actividades y técnicas docentes del

Instituto Cervantes).

<http://cvc.cervantes.es/aula/pasatiempos/> (*Pasatiempos*: Sección de actividades didácticas interactivas del Instituto Cervantes)

<http://web.abo.fi/csk/proj/vkk/caminando/> (*Caminando por mundos hispánicos. Curso superior de español*. Varios autores. Contiene seis módulos de enfoque comunicativo. Incluye información sobre América Latina. Finlandia).

<http://formespa.rediris.es> (*Formespa*: Recursos y actividades)

<http://todoele.net/> (Portal especializado en didáctica de ELE)

<http://www.elenet.org/aulanet/> (Portal especializado en didáctica de ELE)

<http://www.mec.es/redele/> (Red electrónica de didáctica de ELE. Servicio público del Ministerio de Educación y Ciencia)

<http://www.zonaele.com/> (Portal especializado en didáctica de ELE)

<http://www.didacticaele.com/paginaprincipal.htm> (Portal de didáctica de ELE)

<http://www.practicaespanol.com/> (Material de autoaprendizaje. Agencia EFE, Fundación Lengua Español e Instituto Cervantes)

<http://www.coloquial.es/es/> (Material audiovisual con materiales didácticos sobre aprendizaje del español. Victoriano Gaviño Rodríguez. 2012)

<http://www.redmolinis.com/index.html> (RedMolinis, entorno virtual diseñado específicamente para ayudar a las personas a aprender y hablar español a través de Internet. Contiene ejercicios sacados de los DELE para cada nivel, textos orales y escritos, y explicaciones gramaticales. 2008-2013)

<http://gedlc.ulpgc.es/index.html> (Web de Lingüística computacional de la Universidad de Las Palmas de Gran Canaria que permite flexionar y derivar sustantivos, conjugar verbos, establecer las familias de palabras,

<http://www.cuadernos cervantes.com/ele.html> (Sección de la revista *Cuadernos Cervantes* dedicada a la enseñanza del español)

<http://marcoele.com/> (*Marco ELE*, Revista de Didáctica Español como Lengua Española)

<http://www.pyc-revista.com/> (; *puntoycoma*: Audio magazine para mejorar el conocimiento del español)

<https://www.bbc.co.uk/languages/spanish/mividaloca/> (Curso básico de español de la BBC)

<http://www3.unileon.es/dp/ado/ENRIQUE/Didactic/Mapas.htm> (Qué es un mapa conceptual y cómo se construye)

<http://www.claseshistoria.com/general/confleccionmapaconceptual.htm> (Método elaboración mapas conceptuales)

https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/carabela/pdf/51/51_191.pdf (Mª Cruz Piñol. Sobre Lingüística contrastiva. Recursos en Internet para la elaboración de actividades (I) [sección fija de la revista Carabela nº 51])

https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/carabela/pdf/52/52_137.pdf (Mª Cruz Piñol. Sobre Lingüística contrastiva. Recursos en Internet para la elaboración de actividades (II) [sección fija de la revista Carabela nº 52])

<https://marcoele.com/el-subjuntivo-es-logico/> (José P. Ruiz Campillo, *¿El subjuntivo es lógico?*, Powerpoint animado)